

Oponentský posudek na disertační práci

Název: Balance zahraniční a bezpečnostní politiky 43. amerického prezidenta

Disertant: Ing. Tomáš POSPÍŠIL

Institute: Vysoká Škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů

Školitel: Doc. PhDr. Jan EICHLER, CSc.

Oponent: Prof. PhDr. Miroslav KRČ, CSc. Fakulta ekonomiky a management, Univerzita obrany, Kounicova 65, 662 10 Brno

Předložená disertační práce k obhajobě na téma „Balance zahraniční a bezpečnostní politiky 43. amerického prezidenta“ Zadání i zvolená metodika zpracování splňují věcné i formální požadavky na budoucí disertační práci. Vlastní text disertační práce je předložen na 160 stranách a obsahuje 4 schéma, 12 tabulek a dvě přílohy. Po jazykové stránce je práce sepsána srozumitelně. Zvolená metodika odpovídá podobnému typu prací a i postup řešení je standardní. Zejména množství prostudované literatury, jejím precizním zpracováním doktorand prokázal schopnost tvořivě pracovat, dobrou orientaci v řešené problematice, způsobilost zpracovat získané vědecké informace. Zpracování disertační práce odpovídá požadavkům odborných statí a vědeckých publikací.

Aktuálnost problematiky

Disertační práce řeší velmi širokou problematiku mající vztah k mezinárodním vztahům: zahraniční politiku a bezpečnostní politiku jako dvojednost zkoumaného celku v jednotě. Oblast zahraniční politiky a bezpečnostní politiky obecně je jednou z prudce se rozvíjejících oblastí promítajících se do každodenního života společnosti. Tato oblast má dalekosáhlé synergické efekty, nejen na aktéry státu, ale celého lidstva.

Řešená problematika je nezbytnou součástí současného maistreamu a proto je vysoce aktuální s ohledem na mnohdy neřízené a neuvážené celosvětově rostoucí akce terorismu. Faktory determinující politický a hospodářský vývoj jsou determinovány kauzalitou obou těchto prvků. Domnívám se, že kauzalita obou prvků má podstatný, v některých směrech i existenční význam pro další rozvoj a směřování strukturalizace bezpečnosti společnosti i hospodářství. Zdůvodnění v předkládané disertační práci není založeno na ekonomických aspektech, ale na pojetí strategické kultur a bezpečnostní kultury. V práci je autorův pokus o správně sestavené tendence vývoje těchto prvků. Postoje, které autor zaujímá, vychází z pozitivního logismu. V práci převažuje použití kvalitativně interpretativní metodologie. Je zde potlačeno hledání kauzálních mechanismu. Je skutečností, že omezení hledání kauzálních mechanismu, omezuje subjektivismus postojů autora v předkládané doktorské disertační práci.

Formulace výchozího výzkumného úkolu

Autor v doktorské disertační práci vychází ze své stanovené hypotézy: Historické zkušenosti z let 2001 – 2008 potvrzují potřebu oddělení konceptů strategické a bezpečnostní kultury. Této hypotéze podřízena celá struktura disertační práce. A také stanovení dílčích cílů. V práci jsou použity adekvátní vědecké metody.

Cíl práce a jeho naplnění

Cíle výzkumu a kroky návazného zpracování v disertační práci jsou uvedeny na straně 23.

K naplnění hypotézy byly stanoveny dílčí cíle v oblasti:

1. Teoretické.
2. Praktické.
3. Bilanční.

Cíle jsou v jednotlivých oblastech rozpracovány. Na základě podrobného studia a s přihlédnutím k omezením, které autor uvádí na s. 24, a 26 mohu konstatovat, že takto široce pojaté cílování umožnilo, vystihnou danou problematiku.

Práce se skládá z pěti částí, tyto tvoří logický celek. Práce je vyvážená. Je zde jak teoretická, tak i praktická část práce. Teoretická část práce je rozdělena do 8 podkapitol, které vytvářejí východisko pro praktickou část disertační práce. Teoretická část je kompilací teoretických poznatků a východisek. Z tohoto pohledu, byť se jedná o filozoficko-metodologickou kapitolu, nespátřuji významný přínos.

V první části práce jsou vymezena filozoficko-metodologické východiska. Autor již zde jednoznačně dává najevo, že výzkum jeho práce bude mít kvalitativní charakter avšak k vysvětlení a nejen k pochopení jsou potřebné i kvantitativní charakteristiky. Ve své práci autor se odvolává na vyjasněnou pozici a uvádí, že to je ovlivněno vstupními daty.

Práce v teoretické části popisuje vysvětlující metodologii. V této souvislosti bych žádal doktoranda o vysvětlení, jakým způsobem změny nezávislé proměnné ovlivňují proměnnou závislost v případě hodnocení bilance zahraniční a bezpečnostní politiky 43. amerického prezidenta. Část doktorské disertace řešící bezpečnostní kulturu v rámci Bushovy doktríny.

V práci je velmi dobře v diskurzivní analýze se využito časové hledisko – časové osy, jak psaný tak mluvený projev se objevoval. Sám autor velmi správně popisuje dimenze foucaultovské diskursivní analýzy Arribas-Ayllon a Valetie Walkerdine. Oceňuji použití diskursivní analýzy v této práci. Celá práce je řešena pomocí konstruktivismu avšak více se přiklání k poststrukturalistické perspektivě, to považuji za přínos doktoranda při řešení této problematiky.

Přesto, že práce je položena na širokém studiu literárních zdrojů, především internetového charakteru, rozsáhlá je i část vycházející ze studia odborné literatury.

Z hlediska struktury doktorské disertační práce nemám připomínek výraznějšího charakteru. Autor explicitně vymezil své chápání kultury, strategie, bezpečnosti. Také legitimní vyobrazením ukazuje na jeho pojetí.

Autor popisuje faktory ovlivňující strategickou a bezpečnostní kulturu, to je východiskem pro pochopení třetí části práce. Třetí a čtvrtá část práce je případovou studií. V poslední části se provádí bilance doktríny.

Závěr:

Závěr který je str. 151 – 160 odpovídá na název práce. Je zde uveden popis okolností ovlivňující strategickou a bezpečnostní politiku, kulturu. Práce vychází z pokusů o teoretickém ukotvení strategické kultury. Poststrukturalistické pojetí strategické kultury bylo aplikováno i na kulturu bezpečnostní, přičemž byla vytvořena definice pro strategickou kulturu, tak i pro kulturu bezpečnostní. Bezpečnostní kultura je zde vnímána jako sociální kultura, jejímž prostřednictvím získávají jednotlivé skutečnosti ve vztahu k národní bezpečnosti význam. Autor odpověděl i na otázku: jaký je vliv elit na bezpečnostní kulturu a jaký je vliv na kulturu strategickou. Základní rozdíl podle autora, a to správně, vychází z nositelů těchto kultur. To umožnilo autorovi v praktické rovině zkoumat vlivy jednotlivých kultur. To vše umožnilo autorovi v bilanční rovině ukázat jak se změny bezpečnostní a strategické kultury promítly do zahraniční politiky 43. amerického prezidenta. Výsledky v práci je možno využít v pedagogické praxi. Přínos pro praxi spatřuji v dalším upřesňování pohledů na strategickou kulturu USA. Přínos pro teorii spatřuji v autorově vymezení strategické a bezpečnostní kultuře.

Konstatuji, že předložená disertační práce Ing. Tomáše Pospíšila, splňuje obsahové i formální nároky i požadavky standardně kladené na práce k obhajobě v daném oboru. Disertant prokázal tvůrčí schopnosti v dané oblasti výzkumu při použití známých metod. Předloženou práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí.

V Brně 15. 8. 2014

prof. PhDr. Miroslav Krč, CSc.